

Η σημασία των άϋλων περιουσιακών στοιχείων για τη βελτίωση της ποιότητας στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες

Στέφανος Ασωνίτης & Πέτρος Κωσταγιόλας

Τμήμα Αρχειονομίας & Βιβλιοθηκονομίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Ιωάννου Θεοτόκη 72
49100 Κέρκυρα, Ελλάδα
asostef@gmail.com & pkostagiolas@ionio.gr

17ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών
«Η αξιολόγηση των Βιβλιοθηκών ως στοιχείο ποιότητας των
Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων»
24-26 Σεπτεμβρίου 2008
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα

Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία (Intangible Assets)

«άυλο περιουσιακό στοιχείο, είναι μια απαίτηση σε μελλοντικό όφελος, που δεν έχει φυσική (tangible) ή οικονομική (financial) υπόσταση», όπως:

- η φήμη και το όνομα (brand)
- τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (patents)
- τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (copyrights)
- τα εμπορικά σήματα (trade marks)
- το κόστος έρευνας και ανάπτυξης (R&D)
- το λογισμικό Η/Υ
- οι βάσεις δεδομένων
- οι λίστες πελατών
- οι τεχνικές ανάπτυξης σχέσεων με τους πελάτες
- τα δικαιώματα franchise
- οι συμφωνίες με τους εργαζομένους, κ.λ.π.

Διανοητικό Κεφάλαιο

Διανοητικό Κεφάλαιο
(Intellectual Capital)

Άυλο Περιουσιακό Στοιχείο
(Intangible Asset)

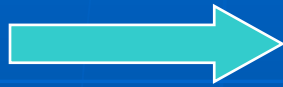
Περιουσιακό Στοιχείο Γνώσης
(Knowledge Asset)

Κατηγοριοποίηση του Διανοητικού Κεφαλαίου

Κατηγοριοποίηση του Διανοητικού Κεφαλαίου (Ορισμοί)

Ανθρώπινο Κεφάλαιο
(Human Capital)

η γνώση που οι εργαζόμενοι φέρουν και παίρνουν μαζί τους όταν εντάσσονται ή εγκαταλείπουν αντίστοιχα την επιχείρηση ή τον οργανισμό

Δομικό Κεφάλαιο
(Structural Capital)

τη δεξαμενή της γνώσης που παραμένει στην επιχείρηση, μετά το πέρας της εργασίας, αφού έχουν φύγει οι εργαζόμενοι

Σχισιακό Κεφάλαιο
(Relational Capital)

η αξία που προέρχεται από τις εξωτερικές σχέσεις που αναπτύσσει μια βιβλιοθήκη

Η σημασία των άυλων περιουσιακών στοιχείων στις Βιβλιοθήκες

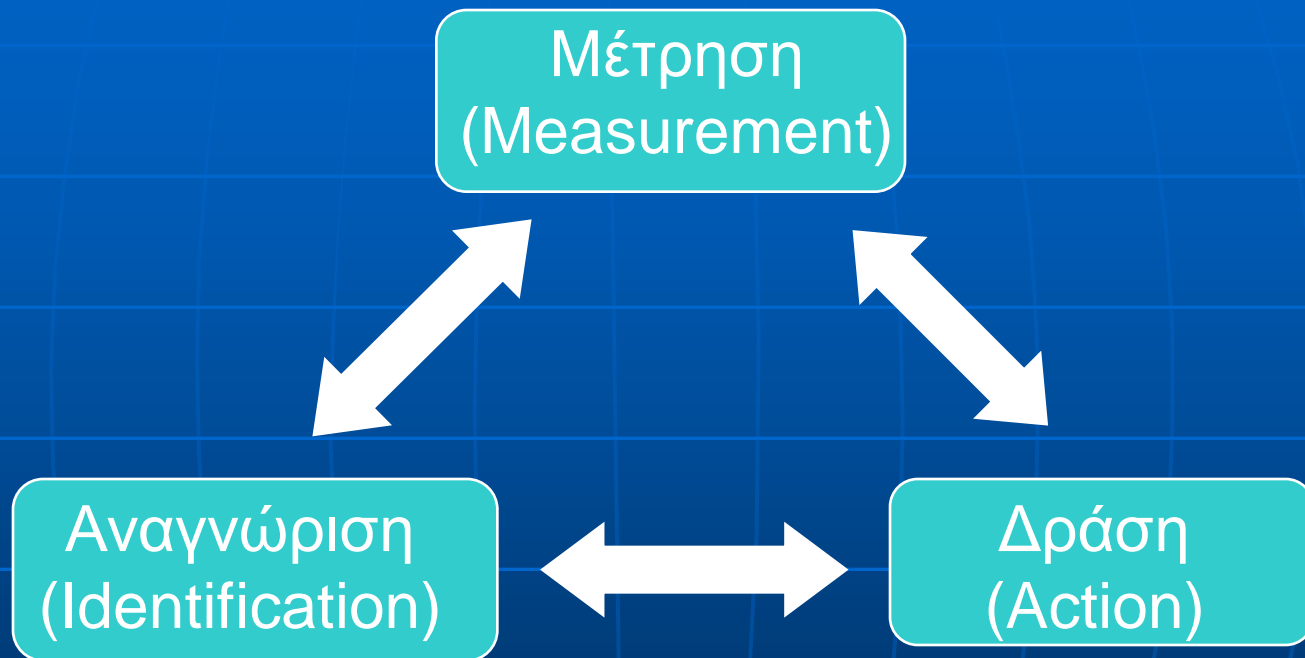
Ικανότητα αναγνώρισης και αποτίμησης της αξίας των άυλων περιουσιακών στοιχείων σε μια βιβλιοθήκη

Βελτίωση της αντίληψης της έννοιας «αποτελεσματικότητα λειτουργίας»

Συμμόρφωση των πόρων της βιβλιοθήκης στην ικανοποίηση των αναγκών των εταίρων (stakeholders)

Βελτίωση της αποτελεσματικότητας της χρήσης των άυλων πόρων για την ικανοποίηση των στόχων του στρατηγικού σχεδιασμού

Σύστημα Διαχείρισης των άυλων Περιουσιακών στοιχείων

Διαχείριση των ΑΠΣ με βάση τα στατιστικά στοιχεία της ΜΟΠΑΒ (1/3)

ΑΠΣ Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Intangible Resources for Academic Libraries)	Στατιστικά Στοιχεία ΜΟΠΑΒ	Τύπος Στοιχείου (*)	Κατηγορία Διανοητικού Κεφαλαίου
Σ1: Σχέσεις της Βιβλιοθήκης με τους χρήστες. Οι εγγεγραμμένοι χρήστες εκφράζουν την διάχυση της αξίας (Stewart, 1997 in White, 2007) της Βιβλιοθήκης, σε εκείνο το τμήμα του εξωτερικού περιβάλλοντός της, το οποίο σχετίζεται με τους χρήστες των υπηρεσιών της. ³	D2.1 Συνολικός αριθμός εγγεγραμμένων χρηστών της βιβλιοθήκης.	NFI	Σχισιακό Κεφάλαιο (Relational Capital)
	D2.2 Συνολικός αριθμός ενεργών εγγεγραμμένων χρηστών-Μελών της Ακαδημαϊκής Κοινότητας της Βιβλιοθήκης.	NFI	
	D31: Αριθμός χρηστών που παρακολουθούν εκπαιδευτικές ενημερωτικές δραστηριότητες της Βιβλιοθήκης κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.	NFI	
Σ2: Σχέσεις της Βιβλιοθήκης με τους Προμηθευτές Ως προμηθευτές νοούνται οι εκδότες – πάροχοι τίτλων περιοδικών, καθώς και το διδακτικό – ερευνητικό προσωπικό, οι φοιτητές, κ.λ.π., που τροφοδοτούν την ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη με μονογραφίες	D7 Αριθμός τρεχουσών έντυπων Συνδρομών σε τίτλους περιοδικών.	NFI	
	D8 Αριθμός τρεχουσών συνδρομών ηλεκτρονικών περιοδικών	NFI	
	D9 Μονογραφίες που εισήλθαν σε ένα έτος.	NFI	
Σ3: Σχέσεις με άλλους οργανισμούς. Οι αιτήσεις, αλλά και η επιτυχία των αιτήσεων διαδανεισμού, αποτελεί μέτρο της αξίας των συνεργασιών που έχει αναπτύξει η Βιβλιοθήκη, με τις άλλες Βιβλιοθήκες, μέλη του δικτύου διαδανεισμών.	D14 Αιτήσεις διαδανεισμού χρηστών της βιβλιοθήκης.	NFI	
	D15 Αιτήσεις διαδανεισμού από άλλες Βιβλιοθήκες		
	D16 Αιτήσεις διαδανεισμού χρηστών της Βιβλιοθήκης που διεκπεραιώθηκαν επιτυχώς από το Τμήμα διαδανεισμού της Βιβλιοθήκης.	NFI	
	D17 Αιτήσεις διαδανεισμού από άλλες Βιβλιοθήκες που διεκπεραιώθηκαν επιτυχώς από το Τμήμα διαδανεισμού της Βιβλιοθήκης.	NFI	
Σ4: Αναγνωρισιμότητα και φήμη	Δεν αναγνωρίστηκαν αντίστοιχα στατιστικά της ΜΟΠΑΒ.		
NFI: Non Financial Indicator (δείκτης μη οικονομικής φύσης) FI: Financial Indicator (δείκτης οικονομικής φύσης)			

Διαχείριση των ΑΠΣ με βάση τα στατιστικά στοιχεία της ΜΟΠΑΒ (2/3)

ΑΠΣ Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Intangible Resources for Academic Libraries)	Στατιστικά Στοιχεία ΜΟΠΑΒ	Τύπος Στοιχείου (*)	Κατηγορία Διανοητικού Κεφαλαίου
Δ1: Χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Διαδικτύου.	D11 Εικονικές επισκέψεις (visit-sessions) του Web site της Βιβλιοθήκης από απομακρυσμένους χρήστες.	NFI	Δομικό Κεφάλαιο (Structural Capital)
Δ2: Βάσεις Δεδομένων και υπηρεσία τεκμηρίωσης. Αφορούν την υπηρεσία τεκμηρίωσης (π.χ. καταλογογράφηση).	D30 Πληροφοριακές ερωτήσεις χρηστών που διεκπεραιώθηκαν ηλεκτρονικά.	NFI	
Δ3: Πληροφοριακή Αξία Συλλογής Η πληροφοριακή αξία της συλλογής μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, είναι ουσιαστικός αρωγός για την επίτευξη των διδακτικών και ερευνητικών στόχων του αντίστοιχου ακαδημαϊκού ιδρύματος.	D4 Μέγεθος δανειστικής συλλογής.	NFI	
	D5 Μέγεθος συλλογής.	NFI	
	D32 Κόστος πρόσκτησης μονογραφιών.	FI	
	D33 Κόστος πρόσκτησης έντυπων περιοδικών εκδόσεων.	FI	
	D34 Συνολικό κόστος πρόσκτησης Ηλεκτρονικών Πηγών Πληροφόρησης.	FI	
Δ4: Λειτουργίες Διαδικασίες και Συστήματα Διοίκησης	D20 Σύνολο ωρών ημερήσιας λειτουργίας της Βιβλιοθήκης.	NFI	
Δ5: Ικανότητα για καινοτομία	Δεν αναγνωρίστηκαν αντίστοιχα στατιστικά της ΜΟΠΑΒ.		
<p>NFI: Non Financial Indicator (δείκτης μη οικονομικής φύσης)</p> <p>FI: Financial Indicator (δείκτης οικονομικής φύσης)</p>			

Διαχείριση των ΑΠΣ με βάση τα στατιστικά στοιχεία της ΜΟΠΑΒ (3/3)

ΑΠΣ Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Intangible Resources for Academic Libraries)	Στατιστικά Στοιχεία ΜΟΠΑΒ	Τύπος Στοιχείου (*)	Κατηγορία Διανοητικού Κεφαλαίου
A1: Επίπεδο εκπαίδευσης προσωπικού	D25 Αριθμός Βιβλιοθηκονόμων.	NFI	Ανθρώπινο Κεφάλαιο (Human Capital)
	D27 Εκπαιδευόμενο προσωπικό της Βιβλιοθήκης.	NFI	
A2: Εμπειρία Προσωπικού	Δεν αναγνωρίστηκαν αντίστοιχα στατιστικά της ΜΟΠΑΒ		
A3: Ικανότητα συμμετοχής σε ομάδες	Δεν αναγνωρίστηκαν αντίστοιχα στατιστικά της ΜΟΠΑΒ		
A4: Δημιουργικότητα προσωπικού	Δεν αναγνωρίστηκαν αντίστοιχα στατιστικά της ΜΟΠΑΒ		
<p>NFI: Non Financial Indicator (δείκτης μη οικονομικής φύσης) FI: Financial Indicator (δείκτης οικονομικής φύσης)</p>			

Ολοκληρωμένο διαχείρισης των ΑΠΣ με βάση τα στατιστικά στοιχεία της ΜΟΠΑΒ

Υπολογισμός της αξίας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης (1/2)

$$Value_{library} = f(I, ITA, INT_{effect})$$

I : το ποσό της επένδυσης σε υλικά περιουσιακά στοιχεία,

ITA : το ποσό της επένδυσης σε άυλα περιουσιακά στοιχεία και

INT_{effect} : ο συντελεστής επίδρασης των άυλων επενδύσεων στη διαμόρφωση της αξίας της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης

Υπολογισμός της αξίας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης (2/2)

$$Value_{library} = a \cdot F(I; t) + b \cdot G(ITA; t) + c \cdot H(I, ITA; t) + e(t)$$

- a, b: είναι μη αρνητικοί παράμετροι.
- c: είναι η παράμετρος του συντελεστή επίδρασης, για την οποία αν $c > 0$, $c < 0$, ή $c = 0$, εκφράζει θετική, αρνητική ή μηδενική επίδραση των υλικών και άυλων επενδύσεων στη διαμόρφωση της συνολικής αξίας της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, αντίστοιχα.
- e: εκφράζει το στατιστικό σφάλμα εκτίμησης και χρησιμοποιείται ως μέτρο καλής προσαρμογής του μοντέλου.
- t: είναι η παράμετρος που εκφράζει το χρονικό διάστημα (π.χ. έτη, έτος, εξάμηνο, τρίμηνο, κ.λ.π.) στο οποίο πραγματοποιήθηκαν ή πρόκειται να πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε υλικά (I), και άυλα (ITA) περιουσιακά στοιχεία.

Αποτύπωση της κατάστασης των ΑΠΣ, σε μια ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη

Κατηγορία Διανοητικού Κεφαλαίου	Αύλοι Πόροι (Intangible Resources)	Στατιστικά Στοιχεία και Δείκτες ΜΟΠΑΒ	Τιμή Δείκτη 2005 (*)	Στόχος για το 2006 (**)	Τιμή Δείκτη 2006 (*)	Συμπέρασμα	Στόχος για το 2007 (**)
Σχισιακό Κεφάλαιο (Relational Capital)	Σ1: Σχέσεις της Βιβλιοθήκης με τους χρήστες	D2.1: Συνολικός αριθμός εγγεγραμμένων χρηστών της βιβλιοθήκης.	3.457	↗	4.006	😊	↗
	Σ2: Σχέσεις της Βιβλιοθήκης με τους Προμηθευτές	D7: Αριθμός τρεχουσών έντυπων Συνδρομών σε τίτλους περιοδικών.	550	→	584	😊	→
		D8: Αριθμός τρεχουσών συνδρομών ηλεκτρονικών περιοδικών	2	→	2	😊	↗
(*) στοιχεία ΜΟΠΑΒ (**) υποθετικοί στόχοι χάριν της πληρότητας των δεδομένων του πίνακα							

Μοντέλο αποτύπωσης του οργανισμού ARCS (Austrian Research Centers Seibersdorf)

Συμπεράσματα

- Οι υπηρεσίες πληροφόρησης (γενικές ή ειδικές βιβλιοθήκες, αρχεία και μουσεία, κ. λ. π) στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό σε ΑΠΣ
- Μέρος της διοίκησης μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, πρέπει να αποτελεί η διαχείριση των ΑΠΣ
- Η ικανότητα αναγνώρισης και αποτίμησης της αξίας των ΑΠΣ σε μια ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη, βελτιώνει την αντίληψη της έννοιας «αποτελεσματικότητα της λειτουργίας της βιβλιοθήκης», βοηθά στην επίτευξη των στόχων του στρατηγικού σχεδιασμού και στην ικανοποίηση των κοινωνικών εταίρων.
- Η αύξηση των αποθεματικών των ΑΠΣ, διαφοροποιεί το παραγόμενο προϊόν της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, πέραν του σημείου ισορροπίας (equilibrium return) με αποτέλεσμα τη θωράκισή της από τον ανταγωνισμό

Ευχαριστώ για την
προσοχή σας